

■ ■ ■
Τό ἄλλο ἦταν ὅτι ἀπαγορευόταν στούς χριστιανούς νά ταξιδεύουν. Παντοῦ χυνόταν ἀσύστολα τό χριστιανικό αἷμα. Ὁ π. Ἄβελ τούς ἀπάντησε:

— Πατέρες καί ἀδελφοί, εἶναι ἀλήθεια αὐτά πού λέτε καί τό γνωρίζουμε, ἀλλά ἄς γίνεи, ὅπως εἶναι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ!

Πράγματι ἦταν ἔτσι, ὅπως τά ἔλεγαν οἱ πατέρες· ὄχι πρὶν πολύ καιρό (τό 1821) στήν Κωνσταντινούπολη μαρτύρησε ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄ καί ἔγιναν πολλές σφαγές χριστιανῶν. Ἄλλά ὁ π. Ἄβελ αἰσθάνθηκε ὅτι εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ νά πάει στόν Ἄθωνα, γι' αὐτό καί ἀγνόησε τίς ἀνθρώπινες συμβουλές, πίστευε ἀκλόνητα ὅτι ὁ Κύριος δέν θά ἐπιτρέψει μεγαλύτερους πειρασμούς ἀπό τίς δυνάμεις τους. Ὁ π. Νίκανδρος ταλαντευόταν σάν ἄνθρωπος, ἀλλά ὁ σάρετς τόν διαβεβαίωσε ὅτι εἶναι καλύτερα νά ὑπακούει στόν Θεό, παρά στούς ἀνθρώπους. Ἔτσι, ἀποφάσισαν νά ταξιδέψουν, ἀφοῦ ἔδωσαν ὅλα ὅσα εἶχαν στούς ἀδελφούς· κράτησαν μόνο τά ἀπαραίτητα χρήματα γιά τό ταξίδι καί τά βιβλία τους.

Πῆγαν στό Γάλατς καί ἀπό 'κεῖ βρῆκαν πλοῖο γιά τήν Βασιλεύουσα. Ἐφτασαν καί εἶδαν τό θρῆνο καί τίς ταλαιπωρίες τῶν Ἑλλήνων, πού ἔχυναν ἄφθονο τό αἷμα τους. Οἱ Ἑλληνας τούς εἶπαν:

— Γιατί ἤρθατε ἐδῶ πατέρες; Μήπως θέλετε νά μοιραστεῖτε μαζί μας τούς δύσκολους καιρούς; Σ' ἐσᾶς στήν Μολδαβία, οὔτε τά ἄρνιά δέν σφάζουν ἔτσι ὅπως ἐμᾶς ἐδῶ, καθημερινά ἀπό ἑκατό καί διακόσιους μπροστά στίς πλατεῖες καί στούς δρόμους. Ἐπιστρέψτε πίσω, γιατί γιά νά πᾶτε στό Ἅγιον Ὄρος εἶναι πολύ δύσκολο, ἀφοῦ δέν ἔχει πλοῖο καί παντοῦ ὑπάρχουν ληστές. Ὁ Ἄθωνας εἶναι γεμά-

τος ἀπό ληστές καί στά μοναστήρια μαζί μέ τούς μοναχοῦς ζοῦν καί Τοῦρκοι.

Ἄλλά οἱ πατέρες εἶχαν ἐλπίδα στόν Θεό ὅτι θά τά καταφέρουν νά πᾶνε στόν Ἄθωνα. Ἐκεῖνο τόν καιρό στήν Βασιλεύουσα τό ψωμί ἦταν πολύ ἀκριβό καί ξόδεψαν ὅλα τους τά χρήματα, λίγα γιά τό πλοῖο, λίγα γιά τήν τροφή καί δέν τούς ἀπόμεινε τίποτα, παρά μόνο βιβλία πού κανένας δέν ἀγόραζε. Ἔτσι ἀναγκάστηκαν νά καταφύγουν στήν ἐλεημοσύνη, ἄν καί βοηθοῦσαν καί οἱ ἴδιοι ὅποιον μπορούσαν. Περίμεναν νά ἔρθει ἡ ἀνοιξη, ἄφησαν τά βιβλία τους σέ ἕναν Πολίτη καί μόνοι ξεκίνησαν γιά τόν Ἄθωνα. Τό πόσες δυσκολίες συνάντησαν σ' αὐτό τό ταξίδι μόνο ὁ Κύριος τό γνωρίζει, ὥστε νά καταστοῦν μέ τήν ὑπομονή πνευματοφόροι, (ὡς χρυσός ἐν χωνευτηρίῳ). Ἀπό ἐφόδια δέν εἶχαν τίποτα μαζί τους, οὔτε χρήματα, οὔτε ἐνδύματα καί κάποιοι τούς περιφρονοῦσαν, ἄλλοι τούς κοροῖδευαν. Μετά ἀπό ταξίδι, ἐνός μήνα περίπου, ἔφτασαν ἐπιτέλους στό Ἅγιον Ὄρος. Καί τί εἶδαν; Ὅλους τούς κήπους γύρω ἀπό τά μοναστήρια ἀκαλλιέργητους, τά μοναστήρια κλειστά καί οἱ στρατιῶτες τῆς Βασιλίσσας τοῦ Οὐρανοῦ νά βρίσκονται κρυμμένοι σέ διάφορα μέρη. Ἄλλοι εἶχαν καταφύγει σέ δάση, ἄλλοι σέ βουνά καί σέ χαράδρες, ἄλλοι κλείστηκαν μέσα στά μοναστήρια καί μέ δυσκολία, μπορούσε κανεῖς νά δεῖ κάποιον. Ἔτσι οἱ πατέρες κατέφυγαν στήν Προστάτιδα τοῦ Ἄθωνα, στό μοναστήρι τῶν Ἰβήρων, στήν θαυματουργή εἰκόνα τῆς Βασιλίσσας τοῦ Οὐρανοῦ, τήν Πορταῖτισσα. Ὄταν πῆγαν ἐκεῖ, τούς ὑποδέχθηκαν οἱ μοναχοί καί τούς ὀδήγησαν στήν ἐκκλησία γιά νά τήν προσκυνήσουν.

Ὄταν πῆγαν ἐκεῖ, τήν εἶδαν μέ ἔντονη χαρά, γονάτισαν ἐνώπιόν της καί προσευχήθηκαν μέ πολλά δάκρυα, παρακαλώντας τήν νά τούς δεχθεῖ στό περιβόλι της. Πολύ θαύμα-

σαν και χάρηκαν, γιατί σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς, όταν όλοι οι άγιορείτες κρύβονταν, εκείνη, η Βασίλισσα, ἵσταται στον τόπο της εὐθυμη και χαρούμενη σ' ὅλη τὴν μεγαλοπρέπειά της, στολισμένη με χρυσό, ἀσήμι και με πολύτιμους λίθους. Τό μοναστήρι ἦταν γεμάτο Τούρκους και δὲν μπορούσαν νά τὴν μεταφέρουν ἄλλοῦ. Οἱ πατέρες ρώτησαν τούς Ἰβηρίτες, γιατί δὲν τὴν πῆραν νά τὴν κρύψουν, ἢ γιατί τουλάχιστον δὲν ἔβγαλαν ἀπό τὴν εἰκόνα τὰ πολύτιμα ἀφιερώματα, γιά νά μή τὰ βεβηλώσουν οἱ Τούρκοι. Οἱ πατέρες τῆς μονῆς Ἰβήρων ἀπάντησαν:

— Ποῦ νά τὴν κρύψουμε και γιατί; Αὐτή εἶναι ἡ σκέπη μας και ἀντιλήπτωρ και φύλακας τοῦ Ἁγίου Ὀρους. Ἄν και μᾶς τιμώρησε γιά τίς ἀμαρτίες μας, δὲν ἀπέστρεψε τό πρόσωπό της ἀπό πάνω μας και δὲν μᾶς ἐγκατέλειψε, ἀλλά πρεσβεύει πάντοτε γιά μᾶς και ἐπειδὴ μᾶς ὀρᾷ με ἀγάπη, ἐλπίζουμε ὅτι αὐτοὶ οἱ δύσκολοι καιροὶ θά περάσουν. Γιά μᾶς εἶναι μεγάλη χαρά και παραμυθία τό ὅτι ἡ Πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν προστατεύει τόν ἅγιο αὐτό τόπο. Ὄταν μᾶς ἔρχονται δοκιμασίες και ταλαιπωρίες ἀπό τούς Τούρκους, πρὸς αὐτὴν καταφεύγουμε και ἡ παράκλησή της μᾶς προστατεύει. Ἐσεῖς ρωτήσατε, γιατί οἱ Τοῦρκοι δὲν κλέβουν τὰ πολύτιμα ἀφιερώματά της. Ὄχι μόνο δὲν μπορούν νά πάρουν τὰ ἀφιερώματα, ἀλλά οὔτε νά μποῦν σ' αὐτόν τόν μικρό ναό, ἐδῶ και τρία χρόνια πού βρίσκονται στό μοναστήρι. Ὄταν ἀρχίζουν νά ζητοῦν χρυσό και ἀσήμι και ἱερά σκευή, τὰ ὁποῖα εἶναι κρυμμένα και δὲν πρόκειται νά τούς τὰ φανερώσουμε, ἔστω και ἂν χρειασθεῖ νά μαρτυρήσουμε. Τότε, τούς δείχνουμε, τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Πορταϊτίσεως και τούς λέμε: Σ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα ὑπάρχει πολύ χρυσάφι και ἀσήμι και πολύτιμοι λίθοι, πάρτε τὴν ἂν θέλετε... Ἐκεῖνοι στέκονται στὴν πόρτα και λένε: ἐμεῖς δὲν μπορούμε

νά τὴν πλησιάσουμε, γιατί μᾶς κοιτάζει ἄγρια. Και ἐγκαταλείπουν τό ἀνοσιούργημά τους· ἐμεῖς δοξάζουμε τὴν Παναγία μας, πού ἡ ἴδια θαυματουργικά ἐπεμβαίνει και μᾶς σώζει, ἀμαρτωλούς ὄντες. Τὴν τιμοῦμε, πού ἔστειλε τούς Τούρκους γιά νά μᾶς ταπεινώσει και ἂν δὲν ἦταν αὐτοὶ, τότε οἱ ληστές θά μᾶς εἶχαν ἐξοντώσει.

Θά σᾶς διηγηθοῦμε αὐτά πού συνέβησαν πρὶν ἓνα περίπου χρόνο, ὅταν ὑπῆρχε μεγάλη ἀναταραχὴ στόν Ἄθωνα και ὅλοι οἱ πατέρες ἤθελαν νά τόν ἐγκαταλείψουν. Πρὶν αὐτές τίς φασαρίες, ἔλεγαν ὅτι στόν Ἄθωνα ζοῦσαν περίπου δέκα χιλιάδες μοναχοί, ἐνῶ τώρα δὲν ἔχουν μείνει παραπάνω ἀπό χίλιοι, πού και αὐτοὶ θέλουν νά φύγουν, γιατί πιστεύουν ὅτι ἡ Θεοτόκος ἐγκατέλειψε ἐντελῶς τό Ἅγιον Ὄρος, γι' αὐτό και ἐρημώθηκε. Ἄλλά ὅταν ἄρχισαν νά ἀναλογίζονται τὴν ἐξοδὸ τους, ἡ Παναγία μας ἐφανίστηκε σὲ πολλούς πατέρες και ἐρημίτες, λέγοντας:

— Γιατί, τόσο πολύ φοβηθήκατε και γιατί διάφοροι λογισμοὶ εἰσέρχονται στὴν καρδιά σας; Ὅλα αὐτά θά περάσουν και πάλι τό Ἅγιον Ὄρος θά γεμίσει ἀπό μοναχοὺς. Ἰδοὺ σᾶς λέω, ὅσο ἡ εἰκόνα μου βρίσκεται στό μοναστήρι τῶν Ἰβήρων μή φοβᾶσθε κανέναν, ἀλλά νά ἀσκεῖσθε στὴν ὑπομονή. Ὄταν θά φύγω ἀπό ἐκεῖ, θά ἔλθει και τό τέλος τῆς ἀγιώνυμης πολιτείας, τότε, ὁ καθένας ἅς πάει, ὅπου νομίζει.

Ἔτσι, τώρα ὅλοι οἱ ἐρημίτες κάθε ἐβδομάδα ἔρχονται στό μοναστήρι μας γιά νά δοῦν ἂν ἡ Πορταϊτίσσα βρίσκεται στὴ θέση της και, ὅταν τὴν δοῦν και βεβαιωθοῦν, ἐπιστρέφουν πάλι στὴν ἔρημο και τὰ κελλιά τους.

Ἀκούγοντας αὐτό, οἱ πατέρες χάρηκαν, πρῶτα γιατί ἡ Παναγία θά τούς ἔχει ὑπὸ τὴν σκέπη της και γιατί ἀκόμα ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἐρημίτες στό ὄρος. Κατόπιν οἱ πατέρες

τῆς μονῆς τούς πῆγαν στό ἀρχονταρίκι καί τούς τακτοποιήσαν νά ξεκουραστοῦν· ἔμειναν ἐκεῖ μιὰ ἐβδομάδα καί τέλος τούς εἶπαν:

— Πατέρες ἅγιοι, σᾶς βοηθήσαμε ὅσο μπορέσαμε, ἀλλά περισσότερο σᾶς παρακαλοῦμε νά μή μείνετε, γιατί οὔτε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δέν ἔχουμε τροφές γιά μᾶς. Βρίσκονται στό μοναστήρι μας σαράντα Τοῦρκοι καί δέν ἔχουμε τί νά τούς ταῖσουμε. Παντοῦ τριγύρω ληστές καί ἀπό τό μετόχι καμιά βοήθεια δέν φθάνει. Ἄλλά θά σᾶς δώσουμε μιὰ καλύβη τῆς σκήτης μας μέ μικρό νάο καί ἐκεῖ μπορεῖτε νά καλλιεργήσετε τόν κῆπο καί νά κάνετε τό ἐργόχειρό σας, ὥστε νά μπορέσετε νά συντηρηθεῖτε. Ἄν χρειασθεῖτε κάτι, θά σᾶς βοηθήσουμε καί γιά ὕπνο, ἄν θέλετε νά ἔρχεσθε στό μοναστήρι.

Οἱ πατέρες εὐχαρίστησαν τούς Ἰβηρίτες γιά τήν φιλοξενία, πῆραν στήν σκήτη μιὰ καλύβη καί ἄρχισαν νά ἐργάζονται στόν κῆπο καί ἔφτιαχναν κουτάλια, ἀλλά ἐκεῖνο τόν καιρό κανεῖς δέν ἀγόραζε τό ἐργόχειρο. Ἔτσι, πέρασαν αὐτή τήν ἄσχημη περίοδο, περισσότερο ἀπό τέσσερα χρόνια καί τρέφονταν μόνο ὁ Θεός γνωρίζει μέ τί, αὐτοί ὁμως δέν μιλοῦσαν σέ κανέναν. Ἐκεῖνο τόν καιρό ἦταν πολύ δύσκολο ἀκόμη καί νά βρεῖ κανεῖς ψωμί. Συχνά ρωτοῦσα τόν στάρητ:

— Πάτερ τί τρώγατε ἐκείνους τούς δύσκολους χρόνους;

— Τί λέει ὁ Κύριος στό Εὐαγγέλιο; ἀζητεῖτε δέ πρῶτον τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην αὐτοῦ καί πάντα ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 6,33), ἢ τό ἄλλο «ἐμβλέψατε εἰς τά πετεινά τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδέ θερίζουσιν οὐδέ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας καί ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά» (Ματθ. 6,26). Ἔτσι καί ὁ Κύριος ἐμᾶς ἔτρεφε.

Κατ' αὐτό τόν τρόπο οἱ πατέρες εἶχαν τόν «ἐπιούσιον», ἀλλά ὄχι μόνο αὐτοί, ἀλλά καί οἱ ἄλλοι χίλιοι πού βρίσκον-

ταν στόν Ἄθωνα. Ἐκεῖνο τόν καιρό ἀπέκτησαν πολύ πνευματικό πλοῦτο, ἐφόσον οἱ μέριμνες καί οἱ ταλαιπωρίες, γιά τίς σωματικές ἀνάγκες, τούς ὠρίμασαν καί τούς ἔφεραν καρπούς. Ὁ Δεσπότης καί Βασιλεὺς τοῦ Οὐρανοῦ, τούς στεφάνωνε μέ διάφορα χάρισματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τούς δυνάμωσε, ὥστε νά νικοῦν τόν ἐχθρό τῶν ψυχῶν καί τά πάθη τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος. Ἐλαβαν τούς καρπούς τῆς ψυχικῆς ἠρεμίας καί τῆς νοερᾶς προσευχῆς, δηλαδή τήν ἔνωση τοῦ νοῦ μέ τόν Θεό. Στόν π. Ἄβελ ὁ Κύριος ἔδωσε τό χάρισμα τῆς διακρίσεως καί τῆς προοράσεως καί στόν π. Νίκανδρο τό χάρισμα τῶν δακρύων. Ἐρηνοῦσε ἡμέρα καί νύκτα τίς ἀμαρτίες του, ἕως τόν θάνατό του.

Ὅταν ἔπειτα ἀπό τά δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια ὁ Κύριος ἔστειλε τήν εἰρήνην στήν γῆ καί κόπασε ἡ βοή τοῦ πολέμου, ἔφυγαν οἱ ληστές καί παντοῦ ἐπικράτησε τέτοια ἠρεμία, ὥστε οἱ πατέρες ἄρχισαν καί πάλι νά ἐπιστρέφουν στό Ἄγιο Ὅρος. Πολλοί χριστιανοί ἄρχισαν νά πηγαίνουν προσκυνηματικά στόν Ἄθωνα καί μποροῦσαν ἔτσι οἱ κελλιῶτες νά πουλοῦν τά ἐργόχειρά τους. Πῆγε καί ἓνας μεγαλέμπορος καί ἀγόρασε ὅλα ὅσα βρῆκε. Ἔτσι οἱ πατέρες πούλησαν ὅλα τους τά κουτάλια καί μάζεψαν περίπου δύο χιλιάδες λέβα. Ὁ π. Νίκανδρος τότε εἶπε:

— Τώρα, θά ἔχουμε γιά τίς ἀνάγκες μας.

— Ναί, τώρα θά ἔχουμε ὅ,τι χρειαζόμαστε. Ἀπάντησε ὁ π. Ἄβελ.

Ἐπειτα ἀπ' αὐτά, τούς ἐπισκέφθηκε ἓνας λαϊκός ὁ ὁποῖος ζητοῦσε ἐλεημοσύνη. Ὁ π. Ἄβελ τόν ρώτησε ἀπό ποῦ εἶναι καί τί δοκιμασίες εἶχε. Ὁ λαϊκός ἐκεῖνος ἀπάντησε μέ δάκρυα.

— Πάτερ ἅγιε εἶμαι ἀπό τό θλιβερό νησί τῆς Χίου. Τήν γυναῖκα μου καί τά παιδιά μου τούς πῆραν οἱ Τοῦρκοι γιά

σκλάβους· γιά νά τούς ἐλευθερώσουν, μοῦ ζήτησαν πέντε χιλιάδες λέβα, ὡς λύτρα καί ἐγώ προσπαθῶ νά τά συγκεντρώσω φέτος γιά δεύτερη χρονιά. Συγκέντρωσα, δόξα τῷ Θεῷ, τρεῖς χιλιάδες καί ἀκόμα μοῦ χρειάζονται δύο χιλιάδες. Ὁ Θεός θά δώσει λίγα-λίγα νά τά συγκεντρώσω.

Ἄφου ἄκουσε αὐτά ὁ π. Ἄβελ, τοῦ εἶπε:

— Ἐλα στήν Καλύβα μου καί ἐγώ θά σοῦ δώσω κάτι.

Ἐκεῖνος μπῆκε καί ὁ γέροντας πῆρε ὅλα τους τά χρήματα καί τοῦ τά ἔδωσε.

— Πάρε, καί πήγαινε νά ἐξαγοράσεις τήν γυναίκα σου καί τά παιδιά σου.

— Ἄγιε πάτερ, σοβαρά μοῦ τό λέτε; δώστε μου μόνο ἕνα λέβα καί νά φύγω.

— Ὁχι, παιδί μου δέν σέ κοροϊδεύω. Εἶμαι πνευματικός. Πῶς μπορῶ νά παίζω μαζί σου; πάρε τα!...

Ἔτσι τόν συνόδευσε ἕως τήν πόρτα καί ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος μέ μεγάλη χαρά, ἀναχώρησε. Βλέποντας αὐτό ὁ π. Νίκανδρος θρηνοῦσε μέ πικρά δάκρυα καί εἶπε:

— Πάτερ, τί ἔκανες; Γιατί ἔδωσες ὅλα τά χρήματα; Τέσσερα χρόνια κουρασθήκαμε γιά νά τά συγκεντρώσουμε καί τώρα πάλι, θά ξαναταλαιπωρηθοῦμε.

— Πάτερ Νίκανδρε, πῶς θά γίνουμε τέλειοι μοναχοί; Ἦδη ὁ Κύριος μᾶς δοκίμασε μέ πολλούς πειρασμούς καί δοκιμασίες. Στά πιό δύσκολα χρόνια ὁ Κύριος μᾶς ἔτρεφε, μήπως καί τώρα δέν μπορεῖ; Τώρα, δόξα τῷ Θεῷ, τό ἐργόχειρο ἔχει πέραση καί πουλιέται. Θά φτιαξοῦμε πολλά κουτάλια, θά τά πουλήσουμε καί τό περίσσειμα θά τό δώσουμε ἐλεημοσύνη. Μόνο, νά θυμηθεῖς τά λόγια τοῦ Κυρίου: «ὁπου γάρ ἐστίν ὁ θησαυρός ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καί ἡ καρδιά ὑμῶν» (Ματθ. 6,21), ἔτσι πρέπει νά προσέχουμε τήν καρδιά μας.

Τότε ὁ π. Νίκανδρος ἔπεσε στά πόδια του καί τόν παρα-

κάλεσε νά τόν συγχωρέσει. Ἄπ' αὐτή τή στιγμή ὁ π. Νίκανδρος γιά τίποτα δέν ἐνδιαφερόταν, παρά μόνο γιά τήν ὦρα τοῦ θανάτου καί συνεχῶς ἔκλαιγε.

Σύντομα καί οἱ δύο ἔλαβαν τό μεγάλο ἀγγελικό σχῆμα. Ὁ π. Ἄβελ ἔλαβε τό ὄνομα Ἀρσένιος ἀπό ἕνα μεγαλόσχημο γέροντα ὀνόματι Ἀρσένιο καί ὁ π. Νίκανδρος ἔλαβε τό ὄνομα Νικόλαος, ἀπό τόν πατέρα Ἀρσένιο. Ἐζήσαν σάν γέροντας πρὸς ὑποτακτικό, στήν σκήτη τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῶν Ἰβήρων, συνολικά γιά δέκα χρόνια.

Ὅταν στήν σκήτη αὐξήθηκε ὁ ἀριθμός τῶν ἀδελφῶν, δέν ὑπῆρχε τόση ἡσυχία καί ἐπειδή ἀπέκτησαν μεγαλύτερο κῆπο, εἶχαν πολλές βιωτικές μέριμνες. Ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἦταν πολύ δύσκολο καί γι' αὐτούς νά συνεχίσουν ἔτσι τήν ζωή τους, συμφώνησαν νά ἀπομακρυνθοῦν στήν ἔρημο γιά τέλεια ἡσυχία, χωρίς νά ἔχουν σωματικές καί ἄλλες μέριμνες, ἀλλά νά ζοῦν μόνοι, μόνω Θεῷ. Γιατί ὁποῖος ἀγαπᾷ τήν ἐρημίαν καί τήν ἡσυχίαν, δέ μπορεῖ νά ἔχει κοσμικές συνομιλίες καί καθημερινές μέριμνες. Ἔτσι, ἄφησαν τήν σκήτη καί βρῆκαν ἕνα ἐγκαταλελειμμένο κελλί, ἀπό τό μοναστήρι τῶν Ἰβήρων μιά ὥρα δρόμο πάνω σέ μιά δασώδη πλαγιά, σέ πλήρη ἀπομόνωση. Τό κελλί αὐτό ἦταν ἀφιερωμένο στόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο. Κάποτε ἦταν μεγάλο σέ ὄγκο, ἀλλά κατά τούς δύσκολους καιρούς, ἐγκαταλείφθηκε καί καταστράφηκε. Αὐτοί τό ἐπιδιόρθωσαν, ὅσο μπόρεσαν, ἐγκαίνιασαν τήν ἐκκλησία καί ἐπιδιόρθωσαν δύο δωμάτια. Ἐδῶ ἄρχισαν νά ζοῦν σύμφωνα μέ τό τυπικό τῆς ἐρήμου, χωρίς νά ἔχουν μέριμνες οὔτε γιά κῆπο, οὔτε γιά δένδρα, ἄν καί τό κελλί εἶχε ἐλαιῶνες, αὐτοί δέν ἀσχολήθηκαν καθόλου, παρά μόνο ὅταν ὠρίμαζε ὁ καρπός, ὁπότε καλοῦσαν κάποιον ἀπ' τούς φτωχοῦς καί τοῦ παραχωροῦσαν τό δικαίωμα νά τό μαζέψει.

Ἐγώ (ὁ μοναχὸς Παρθένιος) ὁ ἴδιος, ἤμουν μάρτυρας τῆς αὐστηρῆς ζωῆς τους, ἀφοῦ συχνά εἶχε συμβεῖ νά περάσω τὴν νύκτα ἐκεῖ. Προσεκτικὰ παρατηροῦσα λεπτομέρειες ἀπὸ τὴν ζωὴ τους καὶ ἐπιθυμοῦσα νά τοὺς συναναστρέφομαι, γιὰ νά μάθω τὴν πραγματικὴ μοναχικὴ ζωὴ, ἀλλὰ αὐτοὶ κατέναν δέν δέχονταν, λέγοντας:

— Μὲ ἐμᾶς κανεῖς δέν μπορεῖ νά ζήσει, γιατί ἔπειτα ἀπὸ τριάντα χρόνια, πού ἀκολουθοῦμε αὐτὴ τὴν σκληρὴ ζωὴ, μερικὲς φορές λυγίζουμε γιατί, ἂν καὶ τὸ πνεῦμα εἶναι ἰσχυρό, τὸ σῶμα δέν παύει νά εἶναι ἀδύναμο καὶ μόνο ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ μᾶς δυναμώνει καὶ μᾶς συντηρεῖ.

Ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ ἐρχομοῦ τους στὸν Ἄθωνα, ὁ π. Νικόλαος ἔζησε δεκαεννέα χρόνια, ὁ π. Ἀρσένιος εἴκοσι τέσσερα χρόνια καὶ δέν δοκίμασαν οὔτε ψάρι, οὔτε τυρί, οὔτε κρασί, οὔτε λάδι. Ἡ τροφή τους ἦταν ξερά κομμάτια ψωμί, τὰ ὁποῖα μετέφεραν ἀπὸ τὸ μοναστήρι τῶν Ἰβήρων στοὺς ὠμούς τους ὡς τὴν πλαγιά καὶ πρὶν νά τὰ φᾶνε, τὰ φρούσκωναν στὸ νερό. Ἐπίσης, σπανιότερα, ἔτρωγαν καμιὰ κόκκινη πιπεριά. Συνήθως ἡ τράπεζά τους ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ξερὸ ψωμί, πιπεριές καὶ μελιτζάνες, μερικὲς φορές εἶχαν καὶ κρεμμύδι· ἂν τοὺς πῆγαινε κάποιος ἐπισκέπτης. Ἀλατισμένες ἐλιές ἢ σύκα πρόσφεραν μόνο στοὺς φιλοξενούμενους. Αὐτοὶ ἔτρωγαν μόνο μιά φορά τὴν ἡμέρα, τὴν τρίτη ὥρα, καὶ τὴν Τετάρτη καὶ τὴν Παρασκευὴ ἔμεναν δίχως τράπεζα.

Τὸ τυπικὸ τους ἦταν τὸ ἀκόλουθο: Ἐπειτα ἀπὸ τὴν τράπεζα ἕως τὸν ἑσπερινὸ ἔμεναν στὸ κελλί τους, μελετοῦσαν πνευματικὰ βιβλία. Τότε θά τελοῦσαν τὸν ἑσπερινὸ, σύμφωνα μὲ τὸ τυπικὸ, διαβάζοντας πάντοτε μὲ προσοχὴ καὶ δάκρυα, χωρὶς νά βιάζονται. Κατόπιν, τὸ ἀπόδειπνο μὲ τοὺς χαιρετισμούς τῆς Θεοτόκου καὶ τίς προσευχὲς πρὶν τὸν ὕ-

πνο. Τὴν νύκτα περνοῦσαν στὴν ἀγρυπνία, στὴν προσευχὴ καὶ στίς μετάνοιες. Ἄν τοὺς ἔπαιρνε ὁ ὕπνος τότε θά κοιμόντουσαν καθιστοί, ἀλλὰ ὄχι περισσότερο ἀπὸ μιά ὥρα γιὰ ὅλη τὴν νύκτα καὶ χωρὶς αὐτὸ νά γίνεται σκόπιμα. Ὅταν ἀγρυπνοῦσαν, συχνά τὴν νύκτα ἔβγαιναν ἔξω γιὰ νά περπατήσουν. Ρολοῖ δέν εἶχαν, ἀλλὰ πάντοτε γνώριζαν τί ὥρα ἦταν, γιατί κάτω ἀπὸ τὴν πλαγιά ἦταν τὸ μοναστήρι τῶν Ἰβήρων καὶ ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιο, ἀκούγονταν οἱ χτύποι τοῦ ρολοιοῦ. Τὰ μεσάνυκτα πῆγαιναν στὸ ναῖδριο τοῦ κελλιοῦ γιὰ συμπροσευχὴ καὶ ἐκεῖ τελοῦσαν τὸ μεσονυκτικὸ ἀμέσως μετὰ τὸν ὄρθρο. Ἐπειτα ἀπὸ τὸν ὄρθρο, διάβαζαν πάντοτε κανόνα μὲ τὸν ἀκάθιστο στὴν Παναγία Θεοτόκο· στὸ τέλος ἀποσύρονταν γιὰ τὴν ἀτομικὴ τους νοερά προσευχὴ ἕως ὅτου φωτίσει. Τὸ πρῶτ' ἀρχίζαν τὸ ἐργόχειρό τους, δέκα κουτάλια ὁ καθένας. Μεταξὺ τους δέν μιλοῦσαν, ἐκτός ἂν ἦταν ἀναγκαῖο καὶ πάντοτε τηροῦσαν τὸ νοῦ μὲ τὴν νοερά προσευχὴ. Τὴν καθορισμένη ὥρα διάβαζαν τίς ὥρες καὶ τὴν παράκληση στὴν Θεοτόκο καὶ τότε πῆγαιναν γιὰ τὴν τράπεζα. Ἔτσι, ἡμέρα καὶ νύκτα βίωναν τὴν ἀδιάλειπτη καὶ νοερά προσευχὴ.

Ὁ γέροντας, συχνά ἤθελε νά κάνει Λειτουργίες καὶ ὅταν ἔβρισκαν οἶνο καὶ πρόσφορα, σχεδὸν κάθε ἡμέρα τελοῦσε τὴν ἀναίμακτη θυσία, ἀλλὰ συνήθως ὑπῆρχε μεγάλη ἔλλειψη. Συχνά λειτουργοῦσαν μόνοι οἱ δύο τους, ἐνῶ καμιὰ φορά βρισκόμουν καὶ ἐγὼ ἐκεῖ γιὰ νά ἀκούω τὴν ὠραία τους ψαλμωδία, πού τὴν συνόδευαν τὰ δάκρυα. Ἐβλεπα τοὺς δύο γέροντες ἀδύναμους ἀπὸ τὴν νηστεία, τὸν ἕνα στὸ ἱερό, ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Κυρίου, νά κλαίει μὲ δάκρυα καὶ νά ἐκφωνεῖ τίς εὐχὲς μὲ τὴν καρδιά του καὶ τὸν ἄλλον νά βρίσκειται στὸ ψαλτήρι καὶ νά θρηνεῖ. Ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς, μεταξὺ τῶν μεγάλων αὐτῶν φωτεινῶν στύλων, ἐνιωθα ἀμήχανος,

χωρίς νά ξέρω σέ ποιόν από τούς δύο νά δώσω προσοχή και τότε μέ κατελάμβανε και μένα θρήνος. Τά ανθρώπινα ὦτα τί θά μπορούσαν πράγματι νά ἀκούσουν σ' αὐτή τήν θεία μυσταγωγία, ὅπου ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἦταν παρών, ὅπως λέει: «σέ ποιόν νά ἐπιβλέψω; Ἐπί τόν ἀδύνατον και ταπεινόν πού ἀκούει τούς λόγους μου» (*Ἡσαΐα 66,2*). Ὄταν ἔψαλλαν τό "Ἄγιος ὁ Θεός και τόν χερουβικό ὕμνο, ἄφηναν κάθε βιωτική μέριμνα. Μεταξύ τῶν δύο ὑπῆρχε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, «οὐ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τό ἐμόν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμί ἐν μέσῳ αὐτῶν» (*Ματθ. 18,20*). Αὐτοί οἱ δύο ἀσκητές ἀγαποῦσαν τόσο πολύ τόν Κύριο, ὥστε δέν ἤθελαν οὔτε στιγμή νά ἀποχωρισθοῦν ἀπό Αὐτόν και πάντοτε μέ τόν νοῦ, τήν καρδιά και τά χεῖλη, δόξαζαν τό Ὄνομά Του. Ἄν συνομιλοῦσαν γιά κάτι, αὐτό θά ἦταν γιά τήν προσευχή ἢ γιά τήν ἀγάπη πρὸς τόν Θεό και τόν πλησίον. Τόν πλησίον ἀγαποῦσαν περισσότερο ἀπό τόν ἴδιο τόν ἑαυτό τους και αὐτό τό ἀποδείκνυαν μέ τά ἔργα τους. Πάντοτε, προσπαθοῦσαν νά παρηγορήσουν και νά συμβουλεύσουν ὅποιον εἶχε ἀνάγκη. Ὄταν κάποιος θά τούς ἐπισκεπτόταν γιά κάτι, δέν θά τόν ἄφηναν νά φύγει λυπημένος και ὅποιος ἦταν καταβεβλημένος ἀπό σωματικές κοπώσεις, θά τοῦ ἔδιναν ὅ,τι μπορούσαν γιά παρηγοριά, ἀκόμα και τά βιβλία τους και ἔπειτα κατάφερναν μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ νά τά ξαναποκτήσουν. Ὄταν κάποιος εἶχε πνευματικό πόλεμο, θά τόν παρηγοροῦσαν μέ τίς γλυκιές ἀγαθές κουβέντες τους, ἐνῶ και οἱ φτωχοὶ ἀκόμη πολλές φορές προσέφευγαν γιά ἐλεημοσύνη σ' αὐτούς.

Θά ἀναφερθῶ στήν προσωπική μου ἐμπειρία, πῶς ὅταν πῆγα στό Ἅγιον Ὄρος δέν εἶχα τίποτα και ὁ π. Ἄρσένιος μοῦ ἔδωσε εὐλογία νά μάθω νά κάνω κουτάλια, ἀλλά δέν εἶ-

χα χρήματα γιά νά ἀγοράσω τά ἐργαλεῖα. Ὄταν τοῦ τό εἶπα, μοῦ ἀπάντησε:

— Μή στεναχωριέσαι γι' αὐτό... Τότε ἔφερε μιά σακκούλα και μοῦ ἔδωσε ὅσα χρήματα εἶχε ἐκεῖ λέγοντας:

— Πάρε τριάντα λέβα.

— "Ἄγιε πάτερ, ἔχετε χρήματα γιά σᾶς;

— Ἐμεῖς θά βροῦμε, μή μᾶς σκέφτεσαι, θά μᾶς στείλει ὁ Θεός. Πόσο κοστίζουν τά ἐργαλεῖα;

Εἶπα ὅτι κόστιζαν πενήντα λέβα. Ἐκεῖνος τότε πῆγε στήν ἐκκλησία, πῆρε ἕνα βιβλίο, μοῦ τό ἔδωσε και εἶπε:

— Πήγαινε και δῶσε το στούς Κορένιεβιχ (ἦταν δύο Ρῶσοι μοναχοί, πού ζοῦσαν στό κελλί τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ὄχι πολύ μακριά ἀπό τή μονή Κουτλουμουσίου) και πάρε ὅσα χρήματα σοῦ χρειάζονται, ἐγώ ἀργότερα θά ξαναγοράσω τό βιβλίο.

Μέ δάκρυα τότε διάνυσα ὅλο τό μονοπάτι.

Ὁ γέροντας πάντοτε ρωτοῦσε ὅποιον ἔβλεπε γιά πρώτη φορά:

— Εἶσαι καλά, εὐχαριστημένος, μήπως ἔχεις κάποιο πρόβλημα;

Θά ἀναφερθῶ σέ ἕνα ἀκόμα συμβάν, τό ὁποῖο συνέβη, ὅταν ἤμουν παρών κατά τήν ἐορτή τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἐνας μοναχός μέ τό ὄνομα Θεόκλητος πῆρε ὅλα τά χρήματα πού εἶχε, σχεδόν ἑκατόν πενήντα λέβα, γιά νά ἀγοράσει γιά τόν ἑαυτό του ἕνα ράσο. Στό δρόμο, τά ἔχασε ὅλα και γι' αὐτό στεναχωρήθηκε πολύ. Ἄφοῦ τόν εἶδε ὁ π. Ἄρσένιος τόν ρώτησε:

— Γιατί εἶσαι λυπημένος; Ἐκεῖνος ἀπάντησε, ὅτι ἔχασε ὅλα τά χρήματά του. Τότε ἔβγαλε ἀπό τόν σάκκο του και τοῦ ἔδωσε λέγοντας:

— Νά, πάρε ἐξήντα λέβα, πήγαινε νά ἀγοράσεις ὅ,τι χρειάζεσαι...

Ὁ π. Θεόκλητος τά πῆρε καί ἔφυγε, ὅμως, μετά σκέφτηκε: ἐγώ εἶμαι νέος ἄνθρωπος, μπορῶ νά δουλέψω, αὐτοί εἶναι γέροι καί ἀδύναμοι, ὅμως μοῦ ἔδωσαν ὅ,τι εἶχαν. Ἔχουν ἐλπίδα στό Θεό ὅτι θά τοὺς θρέψει, τότε λοιπόν γιατί ἐμένα ὁ Κύριος νά μέ ἐγκαταλείψει; Θά ἐπιστρέψω γιά νά τοὺς δώσω τά χρήματα!

Βρῆκε τόν π. Ἀρσένιο καί θέλησε νά τοῦ ἐπιστρέψει τά χρήματα, ἀλλά ἐκεῖνος μέ κανένα τρόπο δέν ἤθελε νά τά δεχθεῖ. Τότε, ἔπεσε στά πόδια του καί τόν παρακαλοῦσε μέ δάκρυα νά τά πάρει πίσω. Ἀφοῦ δέχθηκε τά χρήματα ὁ γέροντας, εἶπε:

— Δέν θά εἶσαι πλέον λυπημένος;

— Ὁχι, ἅγιε πάτερ, τώρα εἶμαι χαρούμενος, γιατί δεχθήκατε νά σᾶς ἐπιστρέψω τά χρήματα.

Ἀφοῦ ἔζησαν ἀρκετά χρόνια στήν ἔρημό τους, θέλησαν νά πᾶνε στήν Ἁγία Πόλη τῶν Ἱεροσολύμων γιά νά προσκυνήσουν τό ζωηφόρον μνῆμα τοῦ Χριστοῦ καί ὁ Κύριος γνωρίζοντας τήν ἐπιθυμία τους, δέν τοὺς ἄφησε δίχως βοήθεια. Τό ἔτος 1836, ἔφτασε στό Ἅγιον Ὄρος ἀπό τήν Ρωσία ὁ γνωστός ἱερομόναχος Ἀνίκητος, ὁ κατά κόσμον πρίγκιπας Εἰρίνσκι-Σιχμάτοβ, μέγας ἀσκητής. Περιόδευσε σέ ὅλο τόν Ἄθωνα καί ἐπισκέφθηκε καί τοὺς δύο αὐτοὺς ἐρημίτες, συνομίλησε γιά πνευματικά θέματα μαζί τους καί ἀφοῦ τοὺς ἀγάπησε ιδιαίτερα, διάλεξε τόν π. Ἀρσένιο γιά πνευματικό του. Ἔτσι, τοὺς εἶπε ἂν θέλουν νά ταξιδέψουν μαζί, γιά τά Ἱεροσόλυμα καί συμφώνησαν. Ὁ πρίγκιπας ἦταν πολύ χαρούμενος, πού θά τόν συνόδευαν τέτοιοι ἀσκητές. Ἐφυγαν γιά τήν Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἐκεῖ παρέμειναν ὀ-

λον τόν χειμῶνα καί ἀφοῦ γιόρτασαν τό Πάσχα, ἐπέστρεψαν στόν Ἄθωνα, στήν καλύβα τους.

Εἶχα ἀκούσει ὅτι γιά τό δρόμο τους πρὸς τά Ἱεροσόλυμα εἶχαν ἀρκετές ταλαιπωρίες. Γι' αὐτό σέ μιά εὐκαιρία τοὺς ρώτησα:

— Τί εἶδους ταλαιπωρίες ζήσατε πάτερ καί ποιά ἦ αἰτία;

— Ὁχι, καί ἀπό τόν Θεό καί ἀπό τοὺς ἀνθρώπους εἶχαμε ἀπ' ὅλα, καλύτερα δέν θά ἦταν. Στά Ἱεροσόλυμα οἱ προσκυνητές μᾶς γέμισαν δουκάτα, ἀλλά ἐμεῖς μέ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, τά διαμοιράσαμε στοὺς φτωχοὺς Ἀραβες. Ἀλλά εἶχαμε καί ἄλλες ταλαιπωρίες. Ἐνῶ ζούσαμε τόσα χρόνια στήν ἔρημο καί εἶχαμε ξεχάσει πῶς εἶναι ὁ κόσμος, πέσαμε ἀπότομα στόν θόρυβο καί τήν φασαρία. Περισσότερο στεναχωριόμασταν γιά τή νηστεία καί τοὺς ἐπαίνους, γιατί ὅλοι μᾶς ζητοῦσαν, ὅλοι μᾶς σέβονταν, ὅλοι θέλανε νά τοὺς παρηγοροῦμε, χωρίς ὅμως ἐμεῖς νά ζοῦμε, ὅπως ἔπρεπε. Τόσο λοιπόν ἀνησχοῦσαμε, ὥστε κοιτούσαμε τήν ὥρα πού θά ἐπιστρέψαμε στόν Ἄθωνα.

Ὅταν ἐπέστρεψαν στό Ἅγιο Ὄρος, ὁ π. Νικόλαος παρακάλεσε τόν π. Ἀρσένιο νά μὴν ἐπιτρέπει στοὺς ἐπισκέπτες νά πηγαίνουν σ' αὐτόν, γιά νά μὴν τόν ἀνησχοῦν. Ἐνα χρόνο πρὶν τόν θάνατο τοῦ π. Νικολάου καί οἱ δύο εἶχαν ἓνα ὄραμα. Στόν π. Νικόλαο εἶχε ἀκουσθεῖ μιά φωνή πού τοῦ ἔλεγε ὅτι πέρασε ἀπό τήν τρικυμιώδη θάλασσα καί ἔφτασε σέ ἤρεμο λιμάνι. Στόν π. Ἀρσένιο, ἀκούστηκε φωνή πού ἔλεγε ὅτι φτάνει σέ μεγάλη καί ὠραία πόλη, ὅπου θά τερματίσει τό ταξίδι του. Οἱ πατέρες διηγήθηκαν ὁ ἓνας στόν ἄλλον τά ὀράματα καί κατάλαβαν ὅτι εἶναι ἀπό τόν Θεό καί ὅτι πλησιάζει ὁ θάνατος. Τότε ἄρχισαν νηστεία στήν νηστεία καί δάκρυα στά δάκρυα· ἔτσι ἄρχισαν νά ἐτοι-

μάζονται για τήν αποχώρηση από τά ἐπίγεια. Μισό χρόνο πρίν τόν θάνατό του ὁ π. Νικόλαος εἶχε χάσει τό σωματικό του φῶς, ἀλλά μέ τά πνευματικά μάτια ἔβλεπε τέλεια. Τότε ὁ Θεός τοῦ ἀποκάλυψε τούς ἀγίους Του στόν Ἕθωνα, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ὑπῆρχαν ἀκόμα στή ζωή, πράγμα τό ὁποῖο φανέρωσε στόν π. Ἀρσένιο μέ συγκίνηση, γιά νά μή πέσει σέ διαβολική πλάνη. Ὁ π. Ἀρσένιος ἦταν πολύ προσεκτικός καί δέν τοῦ εἶπε ὅτι πιστεύει στό ὄράματά του, ἀλλά νά προσεύχεται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καί νά τόν παρακαλεῖ γιά τή συγχώρεση τῶν ἁμαρτιῶν του.

Τόν π. Νικόλαο χτύπησαν καί ἄλλες ἀρρώστιες. Δέν μπορούσε πλέον νά πηγαίνει στήν ἐκκλησία, ἀλλά καθόταν στό κρεβάτι του καί ταλαιπωροῦσε τό σῶμα του, χωρίς νά ξαπλώνει. Κάποτε, ὅταν ἦταν Σάββατο ἢ Κυριακή ὁ πνευματικός ἔπρεπε νά λειτουργήσει, πῆγε στό κελλί τοῦ π. Νικόλαου καί τοῦ εἶπε:

— Πάτερ Νικόλαε πρέπει νά κάνουμε λειτουργία.

— Λειτουργήσε ἐσύ γέροντα...

— Πῶς νά λειτουργήσω; Ἐσύ εἶσαι ἄρρωστος, καί ἄνθρωπος δέν μπορῶ...

— Θά ἔλθω νά βοηθήσω.

Σηκώθηκε ἀπό τό κρεβάτι καί πῆγε στόν ναό γιά τήν λειτουργία. Ὁ π. Νικόλαος κοινώνησε τά ἅγια Μυστήρια καί ἀφοῦ πῆρε τό πρόσφορο μέ αὐτό ἔμεινε ὅλη τήν ἐβδομάδα, δίχως νά λάβει ἄλλη τροφή. Μέ τέτοιες δυσκολίες ἔζησαν γιά ἀκόμη μισό χρόνο.

Κάθε ἐβδομάδα ἔκαναν μία ἢ δύο λειτουργίες, παρότι ὁ ψάλτης καί ἀναγνώστης, ἦταν ἄρρωστος καί τυφλός, ἀλλά αὐτό δέν ἦταν γιά τόν ἴδιο λόγος γιά ξεκούραση, γιατί πάντοτε ἦταν ἔτοιμος γιά ὑπακοή. Τό Σάββατο τῆς Ἀπόκριω, ἔκαναν λειτουργία καί μετά ὁ π. Νικόλαος πῆγε στό κελλί

του, ἐνῶ ὁ πνευματικός ἀσχολήθηκε μέ ἐργασίες. Μετά ἀπό λίγο, ὁ π. Νικόλαος πηγαίνει στόν π. Ἀρσένιο στό κελλί του, πέφτει στό πόδι του καί λέει:

— Συγχώρεσόν με ἅγιε πάτερ πού ἤρθα ξαφνικά, μά πρέπει νά σοῦ πῶ κάτι...

— Πές μου τί ἔχεις;

— Πάτερ ἅγιε, ὅταν προηγουμένως μετά τήν λειτουργία πῆγα στό κελλί μου καί κάθισα στό κρεβάτι μου, ἀμέσως ἀνοιξαν τά μάτια μου καί ξαφνικά, εἶδα κανονικά. Τότε ἀνοιξε ἡ πόρτα τοῦ κελλιου μου καί ὅλο τό κελλί γέμισε ἀπό φῶς. Μπῆκαν μέσα τρεῖς ἄνθρωποι, δύο νέοι μέ κεριά καί μεταξύ αὐτῶν, ἄνθρωπος μέ ἱερατικά ἄμφια, τά ὁποῖα ἀστραφταν μέ ἀπερίγραπτη δόξα. Μέ πλησίασαν καί ὁ ἄνθρωπος μέ τά ἄμφια μέ ρώτησε: Μέ γνωρίζεις ποιός εἶμαι; Ἐγώ μεῖδισα καί εἶπα: Σέ γνωρίζω: Τότε ἐκεῖνος ρώτησε πάλι: Ποιός εἶμαι; Ἐγώ τοῦ ἀπάντησα: Εἶσαι ὁ π. Ἀνίκητος, ὁ συνοδοιπόρος μας γιά τά Ἱεροσόλυμα καί ἔχουν περάσει ἤδη τρία χρόνια ἀπό τότε πού πέθανες. Ἐκεῖνος εἶπε: Πράγματι, πάτερ Νικόλαε, ἐγώ εἶμαι. Βλέπεις λοιπόν μέ τί δόξα μέ στεφάνωσε ὁ Βασιλεὺς τοῦ Οὐρανοῦ καί ἴσως ἔτσι θά στεφανώσει. Σέ τέσσερις ἡμέρες, θά ἐλευθερωθεῖς ἀπό τίς ἀδυναμίες καί τίς ἀρρώστιες σου, γι' αὐτό καί μέ ἔστειλε ὁ Κύριος, γιά νά σέ παρηγορήσω! Ἀμέσως βγήκαν ἀπό τό κελλί καί ἐγώ ἔμεινα ἄνθρωπος καί πάλι ἔκλεισαν τά μάτια μου, ἀλλά ἡ καρδιά μου γέμισε μέ ἀνέκφραστη χαρά.

Ἀκούγοντας αὐτά ὁ πνευματικός εἶπε:

— Πρόσεχε, π. Νικόλαε, νά μή πλανηθεῖς καί μή δίνεις σημασία σέ αὐτά, μόνο παρακάλεσε νά σέ ἐλεήσει ὁ Θεός.

— Ἄγιε πάτερ, συγχώρεσέ με. Ἄς γίνει τό θέλημα τοῦ Κυρίου, ἀλλά ἡ καρδιά μου εἶναι γεμάτη ἀπό ἀπερίγραπτη χαρά. Σέ παρακαλῶ, ἀπό σήμερα νά κάνεις λειτουργία, κάθε

ἡμέρα καί ἐγώ θά προετοιμάζομαι γιά τά ἅγια Μυστήρια.

— Καλά, ἐγώ θά λειτουργήσω, ἀφοῦ τό θέλεις.

Λειτουργία ἔγινε τήν Κυριακή, τήν Δευτέρα, τήν Τρίτη καί ὁ π. Νικόλαος κοινωνοῦσε καθημερινά. Τήν Τετάρτη τῆς Τυρινῆς διάβασαν τίς ὥρες καί τήν Πέμπτη ἔκαναν πάλι λειτουργία, ὅποτε ὁ π. Νικόλαος ἔψαλε καί κοινωνήσε. Τότε ὁ πνευματικός σύμφωνα μέ τήν συνήθεια, τοῦ πρόσφερε τό πρόσφορο, ἀλλά αὐτός δέν τό πῆρε, μόνο εἶπε:

— Πάτερ, ἔλα στό κελλί μου.

Ἄπο πνευματικός πῆγε, βρῆκε τόν π. Νικόλαο νά κάθεται στό κρεβάτι μέ τήν πλάτη πρός τόν τοῖχο, τό πρόσωπό του ἄρχισε νά ἀλλάζει, ἦταν σάν ἕνα εἶδος ἐκστάσεως. Τότε συνῆλθε καί ἄρχισε νά λέει:

— Εὐλόγημένος νά εἶσαι πάτερ ἅγιε, πού ἕως καί τόν θάνατό μου ὑπέμεινες τίς ἀδυναμίες μου καί μέ ὀδήγησες στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

— Μήπως βλέπεις κάτι πάτερ Νικόλαε;

— Βλέπω, πάτερ, ὅτι ἦρθαν σέ μένα καί ἔσβησαν τίς ἁμαρτίες μου καί τώρα πάτερ εὐλόγησον.

— Ὁ Θεός νά σέ εὐλογήσει.

— Εὐλόγησον πάτερ μέ τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ.

Πῆρε τό χέρι του καί τό ἀσπάσθηκε, δέν τό εἶχε ἀφήσει ἀκόμα, ὑψωσε τά μάτια πρός τόν οὐρανό καί ἤσυχα εἶπε:

— Κύριε, δέξου τό πνεῦμα μου.

Τήν ἴδια στιγμή παρέδωσε τήν ψυχή του στόν Κύριο, τόν ὁποῖο ἐκ νεότητος ὑπηρετήσε, μέ πίστη καί ἀγάπη. Πραγματικά, «τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ» (Ψαλμ. 115,6). Κοιμήθηκε τό ἔτος 1841, στίς 6 Φεβρουαρίου, τήν Πέμπτη τῆς Τυρινῆς. Ἐμεῖς τότε ζούσαμε στό Ρωσικό. Ἡ εἶδηση ἔφτασε σέ μάς τό Σάββατο, τό βράδυ καί πῆγαμε τήν Κυριακή, τήν τέταρτη ἡμέρα. Στόν ἐν-

ταφιασμό του εἶχαν πάει πολλοί Ρῶσοι ἀδελφοί καί ὄλοι οἱ μαθητές τοῦ π. Ἀρσενίου. Σ' ὄλους φαινόταν παράξενο, ὁ π. Νικόλαος ἦταν σάν ζωντανός καί τό πρόσωπό του δέν εἶχε ἀλλάξει. Ὅλα τά μέλη τοῦ σώματός του ἦταν ζεστά καί μαλακά, ἀπό τό στόμα του ἔβγαινε εὐωδία σάν θυμίαμα. Ὅλοι χαίρονταν καί δόξαζαν τόν Θεό. Ἐτσι τόν ἐνταφίασαν τήν Κυριακή τῆς Τυρινῆς καί ἀποχώρησαν.

Ἄπο π. Ἀρσένιος ἔμεινε μόνος, γιά νά ἐτοιμάζεται γιά τήν ἔξοδό του. Πολλοί μαθητές τόν παρακάλεσαν νά τοῦς δεχτεῖ, πολλοί θέλησαν νά ζήσουν μαζί του, ἀλλά αὐτός γιά ἕνα χρόνο, κανέναν δέ δεχόταν. Τότε ὁ Θεός τόν πληροφόρησε ὅτι θά τόν ἀφήσει ἀκόμα σ' αὐτόν τόν κόσμο γιά ὄφελος τῶν ἀδελφῶν. Τότε ἐκεῖνος ἄρχισε νά δέχεται ὄλους ὄσους ἤθελαν νά ζήσουν μαζί του καί σύντομα συγκεντρώθηκαν γύρω του περίπου ὀκτώ ἀδελφοί. Ἐτσι, ἀναγκάστηκαν νά ἀφήσουν τό κελλί ἐκεῖνο, γιατί ἦταν πολύ μικρό καί νά πᾶνε στήν σκῆτη τοῦ Λάκκου, ἀκόμη πιο μακριά. Πῆραν ἐκεῖ μιᾶ μεγάλη καλύβα καί ἄρχισαν νά τήν τακτοποιοῦν.

Οἱ πατέρες τῆς σκῆτης χάρηκαν πολύ, γιατί ἦρθε κοντά τους ἕνας τέτοιος ἅγιος γέροντας, πού θά μπορούσε καί αὐτούς νά ὠφελήσει μέ τήν ζωή του, ἀλλά οἱ Ρῶσοι ἀδελφοί τῶν Καρυῶν καί τῆς Καψάλας δυσφόρησαν πολύ, πού ὁ γέροντας ἀπομακρύνθηκε ἀπ' αὐτούς. Ὅμως, ἂν καί ὁ δρόμος ἦταν μακρὺς καί δύσκολος, δέν ἄφησαν τόν διδάσκαλό τους καί πῆγαιναν συχνά σ' αὐτόν. Ἄπο π. Ἀρσένιος δέν ἤθελε νά ταλαιπωροῦνται, γι' αὐτό καί τοῦς συμβούλεψε νά διαλέξουν ἕναν ἄλλο πνευματικό, πού νά βρίσκεται κοντά τους. Ἐκεῖνοι ἀπάντησαν ὅτι πνευματικό βρίσκουν, ἀλλά πατέρα καί διδάσκαλο στίς δοκιμασίες δέ μποροῦν νά βροῦν εὐκολα.

Μερικοί μαθητές του, πού ζοῦσαν μαζί του, δέν μποροῦσαν νά συνθηθίσουν τήν αὐστηρή ἀσκητική του ζωή καί ἀπο-

φάσιαν νά τόν ἐγκαταλείψουν, ζητώντας τήν εὐλογία του, γιά νά βροῦν ἄλλο τόπο στό Ἅγιο Ὄρος γιά νά ἀγωνισθοῦν. Ἐκεῖνος τούς συμβούλευε:

— Παιδιά μου, ἀγαπητά, γιά ποιό πράγμα δέν εἶστε εὐχαριστημένοι; Μήπως σᾶς στεναχώρησα σέ κάτι; ἂν εἶστε λυπημένοι, ἐπειδή ἐργάζεσθε πολύ, τότε καθήστε ὁ καθένας στό κελλί του μέ προσευχή, μόνο μὴν ἀφήσετε τόν κανόνα σας καί τίς ἀκολουθίες, ἀλλά πάντοτε νά ζεῖτε μέ τήν μνήμη τοῦ Θεοῦ καί τήν ἀδιάλειπτη προσευχή. Μέ ὄλες σας τίς δυνάμεις νά ἀγωνίζεσθε νά καθαρίσετε τόν ἐσωτερικό ἄνθρωπο, καί μὴ δέχεστε τίς πονηρίες τοῦ διαβόλου. Φανερώστε μου τούς λογισμούς σας, μὴ τούς κρύβετε γιά νά μὴ σᾶς νικήσει ὁ διάβολος. Ἡ πάλι, ἂν δέν εἶστε ικανοποιημένοι μέ τήν τροφή, μὴ στεναχωρεῖσθε γι' αὐτό. Ὅ,τι μᾶς χρειασθεῖ θά τό ἔχουμε, γιατί θά τό στείλει ὁ Κύριος, Ἐκεῖνος εἶπε: «Ζητεῖτε δέ πρῶτον τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.» (Ματθ. 6,33).

— Ποιός μπορεῖ νά ὑπομένει τόν δικό σου τρόπο ζωῆς καί τήν τόση αὐστηρότητα; Ὅ,τι ὁ Κύριος μᾶς στέλνει, ἐσύ τό διαμοιράζεις στούς ἄλλους.

— Ὅποιος θέλει νά ζεῖ μαζί μου, ἄς ζεῖ, ὅπως ἐγώ· καί ὅποιος δέν θέλει νά ἀκολουθήσει τόν δικό μου τρόπο ζωῆς, τότε ἄς ζεῖ, ὅπου θέλει. Ἐγώ σᾶς δίνω εὐλογία, ἀλλά μόνο γιά τό Ἅγιο Ὄρος, γιά ἔξοδο ἀπό τόν Ἀθῶνα δέν δίνω εὐλογία, ἐκτός ἀπό τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐπειτα ἀπ' αὐτό πολλοί ἀδελφοί ἔφυγαν, ὁ καθένας γιά ἐκεῖ ὅπου ἀναπαύοταν, ἂν καί σωματικά χωρίστηκαν, μέ τό πνεῦμα καί τήν ἀγάπη, ἔμειναν ἐνωμένοι μαζί του. Ἐζήσαν στήν σκήτη, ὅλοι μαζί γιά τρία χρόνια, μετά μέ τό ὑπόλοιπο τῆς συνοδείας του ἔφυγε καί πῆγαν καί ἀγόρασαν ἔ-

να κελλί, ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Τριάδος, κοντά στή μονή Σταυρονικήτα, ὅπου καί ἐγκαταστάθηκαν.

Ὁ π. Ἀρσένιος στήν ζωή ὑπέμεινε πολλές περιφρονήσεις καί συκοφαντίες, ἀκόμα καί διωγμό ἀπό αὐτούς πού τόν φθονοῦσαν. Πράγματι, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἀπόστολος, «πάντες δέ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται» (Β' Τιμοθ. 3,12).

Ἐκεῖνο τόν καιρό ἀπό τήν Ρωσία, ἀπό τήν ἔρημο τοῦ Σάρωφ ἦρθε ὁ ιερομόναχος Παλλάδιος, ὁ ὁποῖος ἀποφάσισε νά μείνει στήν σκήτη τοῦ προφήτη Ἡλία, ὅπου καί ἐκοιμήθηκε ἀφοῦ ἔζησε γιά λίγο χρόνο. Οἱ Μικρορῶσοι, δηλ. οἱ Οὐκρανοί, μοναχοί τῆς σκήτης, βρῆκαν μιὰ Λεστόβκα (ὅπως αὐτοί ὀνόμαζαν τό κομποσχοῖνι τῶν σχισματικῶν) καί ἕνα μανδύα· ἔτσι ἄρχισε νά διαδίδεται ὅτι ὅλοι οἱ Ρῶσοι εἶναι σχισματικοί. Ἀπό παλιά τούς μισοῦσαν καί ζητοῦσαν ἀφορμή νά τούς διώξουν ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος. Ἐτσι ἄρχισε ἡ φασαρία. Οἱ Ἕλληνες καί οἱ Βούλγαροι παραξενεύθηκαν πολύ μέ αὐτά, γιατί αὐτοί, ἀγαποῦσαν πολύ περισσότερο τούς Ρώσους παρά τούς Οὐκρανοὺς καί πολύ ξαφνιάστηκαν, ἀπό τέτοια ἀπροσδόκητα πράγματα. Ὅμως, οἱ Οὐκρανοὶ δίδασκαν τά δικά τους καί κατηγοροῦσαν τούς Ρώσους, καί περισσότερο ἀπ' ὅλους τόν στάρετς Ἀρσένιο. Τό ἔτος 1838 ὁ στάρετς Ἀρσένιος εἶχε διαμείνει γιά λίγο καιρό στήν σκήτη τοῦ προφήτη Ἡλία. Τά πράγματα πού βρέθηκαν στάλθηκαν γιά ἐξέταση στόν Πατριάρχη, στήν Κωνσταντινούπολη, μέ μιὰ ἔκθεση συκοφαντική. Ἀφοῦ ἐξέτασε τά πράγματα ὁ Πατριάρχης, παραξενεύτηκε καί ὅλη ἡ σύνοδος γι' αὐτό τό ζήτημα ἀσχολήθηκε. Ἦταν προφανές ὅτι ὑπῆρχε συκοφαντία, γιατί γνώριζαν καλά ὅτι ὅλη ἡ Ρωσία ἦταν πραγματικά ὀρθόδοξη. Ὅμως παρ' ὅλα αὐτά ὁ Πατριάρχης ζήτησε νά τόν ἐπισκεφθεῖ ὁ πνευματικός Ἀρσέ-

νιος προσωπικά. Τότε μαζί και οι δύο, ο πνευματικός και ο π. Νικόλαος, έτοιμάστηκαν για τό ταξίδι πεζοί, γιατί δέν είχαν χρήματα και δέν υπήρχε άλλος τρόπος, για νά φτάσουν, παρά μόνο μέ πλοίο. 'Απέχει δέ τό "Άγιον Όρος από τήν Βασιλεύουσα περίπου χίλια χιλιόμετρα. "Όταν έφτασαν, έμφανίστηκαν στόν Πατριάρχη και εκείνος ρώτησε για όλα. 'Αφοϋ διαπίστωσε τήν συκοφαντία, λυπήθηκε πολύ. Τότε τούς έδειξε τό μανδύα και τό κομποσχοίνι και τούς ρώτησε, τί ήταν όλα αυτά 'Ο πνευματικός απάντησε ότι ο ιερομόναχος Παλλάδιος πήγε στό "Άγιον Όρος από τήν έρημο του Σάρωφ, όπου εκεί υπάρχει τέτοια συνήθεια, νά φορούν αυτούς τούς μανδύες και νά έχουν τέτοια κομποσχοίνια, σύμφωνα μέ τό τυπικό τους.

'Ο Πατριάρχης είπε:

— "Ακουσα για τήν έρημο του Σάρωφ και τό τυπικό τους μέ κάνει νά θαυμάζω. 'Εσεΐς όμως, πέστε μου, πώς ταξιδεύσατε, από τήν θάλασσα ή τήν ξηρά.

— 'Από τήν ξηρά, άγιε Δέσποτα.

— "Ω Πατέρες μου, πόσο σās τάλαιπώρησα. Γιατί δέν ήρθατε μέ τό πλοίο;

— Δέν είχαμε μέ τί νά πληρώσουμε τό ταξίδι.

'Ο Πατριάρχης, τούς έδωσε χρήματα και τούς είπε νά έπιστρέψουν μέ πλοίο. 'Εγραψε στόν Πρωτο και τούς επιστάτες του 'Αγίου Όρους: Τέτοιους γέροντες, στό μέλλον νά μή ξαναενοχλούν και νά μή δέχονται συκοφαντίες γι' αυτούς: όποιος θά ήθελε νά τούς συκοφαντήσει, νά τεθει εκτός τής εκκλησίας και των Μυστηρίων της. 'Ετσι, οι πατέρες επέστρεψαν στό κελλί τους και κλείστηκαν τά στόματα των συκοφαντών.

Στό "Άγιον Όρος, από τότε, ο στάρετς 'Αρσένιος είχε μεγάλο σεβασμό και εκτίμηση και μέ τήν εύλογία του οι

Ρώσοι εγκαταστάθηκαν στό Ρωσικό. Πολλούς μοναχούς κράτησε στό Όρος, αν και δέν ήθελαν, και πολλούς έστειλε σε διάφορα μέρη. Διηγούντο πολλά θαυμαστά πράγματα για τόν πνευματικό 'Αρσένιο.

Τό έτος 1839, στό κελλί των Ρώσων αδελφών Κορένιοβ, βρισκόταν ο άρρωστος μοναχός 'Ιωάσαφ. Μιά νύκτα ένωσε δυσφορία, αισθάνθηκε νά πλησιάζει ο θάνατος και ζήτησε πνευματικό. Στους Κορένιοβ τότε, υπήρχαν φιλοξενούμενοι και δύο απ' αυτούς. Μέ φανάρι, βγήκαν νά φέρουν πνευματικό, περισσότερο από πέντε χιλιόμετρα μακριά. 'Εφτασαν στόν π. 'Αρσένιο και του είπαν ότι ο μοναχός 'Ιωάσαφ πεθαίνει και ότι θέλει νά τόν δεΐ. Τόν παρακάλεσαν νά κάνει, όσο πιο γρήγορα μπορεί, για νά φύγουν μαζί, γιατί είχαν φανάρι και ή νύκτα ήταν πολύ σκοτεινή και έπεφτε βροχή. 'Εκείνος είπε:

— Ναι, πρέπει νά κάνουμε γρήγορα, πραγματικά πεθαίνει. Πηγαίνετε έσεΐς, εγώ θά έτοιμαστω και μέ τό φανάρι μου θά σās προφθάσω.

'Εφυγαν γρήγορα μέ τήν σκέψη ότι θά τούς προφθάσει, αν και έπεφτε πολύ βροχή μέσα στη νύκτα και φοβόντουσαν, μήπως καθυστερήσουν και πεθάνει ο άρρωστος, πριν νά δεΐ τόν πνευματικό. "Όταν έφθασαν στό κελλί, τούς συνάντησε ο μοναχός Φίλιππος και τούς είπε, ότι ο π. 'Ιωάσαφ, ήδη πέθανε. Τούς ρώτησε γιατί άργησαν τόσο και αυτοί είπαν:

— Περπατήσαμε γρήγορα για νά τόν προλάβουμε ζωντανό...

— Γιατί δικαιολογεΐσθε; μήπως πήγατε κάπου για επίσκεψη; έχει περάσει σχεδόν μισή ώρα από τότε πού ήρθε ο πνευματικός, τόν έξομολόγησε, τόν κοινωνήσε και μόλις του διάβασε τήν εύχή, τήν ίδια στιγμή ο π. 'Ιωάσαφ πέθανε.

'Ακούγοντας αυτά και οι δυο τους άπόρησαν, γιατί ήξε-

ραν ὅτι δέν πέρασε οὔτε μιά ὥρα, ἀπό τότε πού ἔφυγαν ἀπό τό κελλί τοῦ πνευματικοῦ. Πλησίασαν τόν π. Ἄρσένιο, τόν χαιρέτησαν καί ρώτησαν:

— Πάτερ ἄγιε, πῶς φθάσατε τόσο γρήγορα; Δέν ἀντιληφθήκαμε, πότε μᾶς φθάσατε στό δρόμο.

— Δέν ἔπρεπε νά καθυστερήσω γι' αὐτό, ἔφθασα γρήγορα ἀπό ἓνα μονοπάτι κατ' εὐθείαν, τό ὁποῖο ἐσεῖς δέν γνωρίζετε.

Δέν εἶπαν τίποτα, ἄν καί γνώριζαν, ὅτι ἄλλο δρόμο δέν ἔχει καί σκέφθησαν μήπως ἔκανε, ὅπως ὁ προφήτης Ἄββακούμ πού ἀπό τήν Παλαιστίνη πῆγε στήν Βαβυλώνα γιά νά πάει τροφή στόν προφήτη Δανιήλ.

Ἄ π. Ἄρσένιος κατ' αὐτό τό θαυμαστό τρόπο ἐπισκεπτόταν καί ἄλλους δύο ἄρρώστους στήν Καψάλα.

Νά τί συνέβη, στίς 4 Ἰουλίου τοῦ 1845, ὅταν ἀποφάσισε νά πάει στήν πανηγυρι τῆς Μ. Λαύρας τοῦ ὁσίου Ἁθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου. Τήν ἴδια ἡμέρα ἀφοῦ ἔκανε λειτουργία, ἔφυγε γιά τό μονοπάτι γύρω ἀπό τόν Ἄθωνα, καί στήν Λαύρα ἔφτασε λίγο πρὶν τήν ἀγρυπνία. Ἡ ἀπόσταση ἀπό τό κελλί του ἕως τό μοναστήρι τοῦ ἁγίου Παύλου ἦταν ἀπό τοῦ ἁγίου Παύλου ἕως τήν Λαύρα, ἄλλες ἑπτὰ ὥρες. Ἐμεινε στήν ἀγρυπνία καί τήν λειτουργία, ἡ ὁποία κράτησε δέκα ἕξι ὥρες καί στήν πανηγυρική τράπεζα δέν παρευρέθηκε, ἀλλά πῆρε μαζί του ψωμί καί ἀκολούθησε τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς καί ἔφτασε τό βράδυ στό κελλί του, πού βρισκόταν σέ ὀκτώ ὥρες ἀπόσταση. Ὅλοι ἀποροῦσαν γι' αὐτό, ἀφοῦ ἀκόμα καί ὁ πιό νέος χρειαζόταν τρεῖς μέρες: αὐτός ὄντας ἐβδομήντα χρονῶν γέροντας μέ συνεχεῖς πόνους στά πόδια, στεκόταν γιά δέκα ἕξι ὥρες ὄρθιος στό στασίδι καί ὅλο τόν δρόμο, τόν διάνυσε σέ μιὰμιση ἡμέρα.

— Πάτερ, πῶς μπορέσατε τόσο γρήγορα νά ἐπιστρέψετε, ὅταν ὁ δρόμος περνάει ἀπό βουνό σέ βουνό καί πάνω ἀπό μυτερὰ βράχια;

— Ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης μου. Ὅχι γιατί ἐγώ μπορῶ, ἀλλά μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ.

Στίς ἀρχές τοῦ 1846, φαινόταν ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἐγγύς στόν στάρετς Ἄρσένιο. Ὅταν τόν ρωτοῦσαν, νωρίτερα γιατί σκάβει ὄλον τόν κῆπο μόνος του καί δέν βάζει τούς μαθητές του, τούς ἀπαντοῦσε:

— Δέν μοῦ μένει πολύ καιρός ἀκόμα, οἱ μαθητές μου θά ἔχουν χρόνο γιά τήν καλλιέργεια τοῦ κήπου!

Ἀργότερα ἀπό τά πόδια του ὑπέφερε τόσο πολύ, ὥστε δέν μποροῦσε οὔτε νά περπατήσει, ὅμως κάθε ἐβδομάδα ἔκανε τέσσερις λειτουργίες, τήν Κυριακή, τήν Τετάρτη, τήν Παρασκευή καί τό Σάββατο, μέ μεγάλη προσπάθεια. Τό Σάββατο 23 Μαρτίου τῆς τελευταίας ἐβδομάδας τῆς Μ. Σαρακοστῆς τοῦ 1846 λειτούργησε μέ μεγάλη δυσκολία. Οἱ μαθητές του τότε διέδωσαν, σ' ὄλο τόν Ἄθωνα, ὅτι ὁ στάρετς εἶναι ἄρρωστος, γιά νά ἔλθουν ὄλοι, νά πάρουν τήν εὐχή του. Τήν Κυριακή 24 Μαρτίου, πολύ πρωτῆ συγκεντρώθηκαν ὄλα τά πνευματικά του τέκνα. Ἀπό τό Ρωσικό, ἦρθε ὁ πνευματικός π. Ἱερώνυμος καί ἀπό τήν σκήτη τοῦ προφήτου Ἡλία ὁ ἡγούμενος π. Παῖσιος καί πολλοί ἄλλοι. Τόν πλησίασε ὁ μαθητής του ὁ π. Παῦλος καί τόν ρώτησε:

— Ἄγιε πάτερ, ἀλήθεια θά μᾶς ἀφήσεις, φεύγεις;

— Ναί, ἦρθε ὁ καιρός, πρέπει νά ἐπιστρέψω, τό χρέος μου.

— Ἀλήθεια, γέροντα δέν φοβᾶσαι τήν ὥρα τοῦ θανάτου, δέν τρομάζεις καί δέν τρέμεις, ἐνώπιον τοῦ δικαίου Κριτοῦ; Ἦσουν γιά περισσότερο ἀπό τριάντα χρόνια πνευματικός...

— Φόβο και τρόμο δέν αισθάνομαι, ἀλλά μιά χαρά γεμί-
ζει τήν καρδιά καί μέ κάνει νά ἔχω ἐλπίδα στόν Κύριό μου,
'Ιησοῦ Χριστό, ὅτι δέν θά μέ ἐγκαταλείψει τό ἔλεός Του, ἄν
καί δέν εἶχα καλά ἔργα σ' αὐτή τή ζωή, γιά νά καυχηθῶ,
παρ' ἐκτός γιά τίς ἀδυναμίες μου. Μέ τό θέλημά μου τίπο-
τα δέν ἔκανα καί ὅ,τι ἔκανα, μέ τήν βοήθεια τοῦ Κυρίου μου
καί τό θέλημά Του.

Τότε εἶπε σ' ὅλα τά πνευματικά του τέκνα νά ἔρθουν ἕ-
νας ἕνας γιά νά πάρουν συγχώρεση καί νά τοῦς δώσει τήν
τελευταία εὐχή του καί συμβουλές πῶς καί ποῦ νά περάσουν
τήν ζωή τους. Ἐνῶ βρισκόταν περιτριγυρισμένος ἀπό κό-
σμο, εἶπε νά ἀπομακρυνθοῦν ὅλοι καί ἄρχισε νά προσεύχε-
ται, ἀλλά δέν μπορούσε κανείς νά ἀκούσει τί ἔλεγε. Τρεῖς
φορές σήκωσε τά χέρια πρός τόν οὐρανό, τά ἄφησε καί ξανά
τίποτα δέν ἀκούστηκε. Οἱ μοναχοί πλησίασαν καί εἶδαν ὅτι
ὁ στάρετς ἤδη εἶχε παραδώσει τήν ψυχή του στά χέρια τοῦ
Κυρίου, τόν Ὅποιο ἐκ νεότητος τόσο ἀγάπησε καί γιά τόν
Ὅποιο τό σῶμα του ξήρανε. Πραγματικά, εἶναι τίμιος ὁ θά-
νατος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, τῶν ὁσίων Αὐτοῦ.

Ἀμέσως μετά ἄρχισαν νά τόν ἐτοιμάζουν γιά τόν ἐντα-
φιασμό καί ὅταν κοίταξαν τά πόδια του, εἶδαν κάτι φοβερό.
Καί τά δύο του πόδια, ἀπό πάνω ἕως κάτω, ἦταν σχεδόν μό-
νο κόκκαλα ἀπό τήν ὀρθοστασία καί τίς πληγές. Ὅλοι θαύ-
μασαν, πῶς μπορούσε νά στέκεται καί πῶς μπορούσε νά
περπατᾷ τόσο γρήγορα. Ποτέ δέν εἶχε πεῖ ὅτι τά πόδια του
εἶναι ἄρρωστα, ἀλλά πάντοτε στίς ἀκολουθίες στεκόταν ὀρ-
θιος καί σ' ὄλον τόν Ἄθωνα πετοῦσε σάν πουλί. Ἀπό αὐ-
τές τίς πληγές δέν φαινόταν κάποια ἀλλοίωση ἢ κάτι νά μυ-
ρίζει. Τόν ἐνταφίασαν πίσω ἀπό τό ἱερό στό κελλί τῆς Ἀ-
γίας Τριάδος, στίς 25 Μαρτίου τοῦ 1846.

Τό Ἅγιον Ὄρος θρήνησε αὐτόν πού σάν στῦλος καί λυ-

χνία, γιά εἴκοσι τέσσερα χρόνια, στηρίζε καί συμβούλευε ὁ-
λους τοῦς Ρώσους ἀδελφούς καί ὄχι μόνο αὐτούς, ἀλλά καί
Ἕλληνες, Βούλγαρους καί Μολδαβούς. Οἱ Ἕλληνες ἔλε-
γαν:

— Μεγάλος γέροντας ὁ π. Ἀρσένιος!

Τί ἄλλο νά διηγηθοῦμε; Ἄν θά θέλαμε νά ἀναφέρουμε ὁ-
λα τά ἀνδραγαθήματα, τά καλά ἔργα καί τά γεγονότα πού
συνέβαιναν, θά ἔπρεπε νά γραφεῖ ἕνα μεγάλο βιβλίο. Εἶναι
ἄρκετό νά ποῦμε ὅτι στό Ἅγιον Ὄρος ζοῦσε ἕνας στάρετς
Ἀρσένιος καί δίδασκε τοῦς μαθητές του, μέ παράδειγμα
τόν ἑαυτό του, ὄχι μέ λόγια, ἀλλά, μέ ἔργα.

Ὁ στάρετς Ἀρσένιος ἦταν μετρίου ἀναστήματος καί
εἶχε πυκνή γενειάδα, ὄχι πολύ μακριά, τό κεφάλι του πάν-
τοτε ἔγερνε πρός τό δεξιό πλευρό. Τό πρόσωπό του ἦταν
καθαρό καί χαρούμενο, ἐνῶ τά μάτια του ἦταν γεμάτα δά-
κρυα, ἦταν πολύ ξηρός, ἀλλά τό πρόσωπό του φωτεινό, ἰ-
διαίτερα ὅταν λειτουργοῦσε, ἦταν σάν νά ἔφεγγε. Τό κή-
ρυγμά του ἦταν ἀπλό, χωρίς πολλές κουβέντες, μιλοῦσε πάν-
τοτε μέ ἀπλότητα, χωρίς κολακειές, ξεκάθαρα καί χωρίς ἐ-
παναλήψεις. Πολύ καλά γνώριζε τήν Ἁγία Γραφή καί τά
ἔργα τῶν πατέρων καί πάντοτε, ἀνέφερε χωρία, τά ὅποια
εἶχε στή μνήμη του, ἔτσι ὥστε νά θαυμάζουν ἀκόμη καί
μορφωμένοι ἄνθρωποι. Οἱ μαθητές του ποτέ δέν τόν εἶδαν
νά κοιμᾶται ἢ νά ξεκουράζεται, ἀλλά πιο πολύ στεκόταν καί
μερικές φορές καθόταν. Τό σῶμα του τό ἀνάπαυε μέ λίγο ὕ-
πνο, ἀλλά μόνο καθιστός καί πάντοτε ἔκανε προσευχή ἢ διά-
βαζε ἢ καμιά φορά ἔκανε ἐργόχειρο.

Οἱ λόγοι τοῦ στάρετς Ἀρσένιου ἦταν στηριγμένοι ἀκρι-
βῶς πάνω στήν διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.
Στόν καθένα δίδασκε νά ζεῖ σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θε-
οῦ καί μέ τήν γνώμη τῶν πατέρων καί τοῦ πνευματικοῦ του

καί ὄχι μέ τό θέλημα τῶν ἰδίων λογισμῶν. Σέ πολλούς φαινόταν βαρῦς ἄνθρωπος, γιατί ὅπως καί ὁ ἴδιος ἀγωνιζόταν, ἔτσι καί στούς ἄλλους ἐπέβαλε αὐστηρό τυπικό. Τέτοιος στάρετς, στόν Ἔθωνα, μεταξύ τῶν Ρώσων δέν ὑπῆρξε, ἐκτός ἂν ἀργότερα ἐμφανίστηκε κάποιος ἄλλος πιό ἀσκητικός καί ἅγιος. Ἄν καί ὑπῆρχαν πολλοί ἐνάρετοι ἀσκητές στόν Ἔθωνα, ταπεινοί καί ἀπλοῖκοί, ἐν τούτοις δέν ἔφθασαν σέ τέτοια ὕψη πνευματικότητας. Σύμφωνα μέ τό ἀγιορείτικο τυπικό, ἔκαναν ἀνακομιδή τῶν λειψάνων του, ἀφοῦ εἶχαν περάσει τά τρία χρόνια, καί διαπίστωσαν ὅτι αὐτά ἦταν κίτρινα σάν κερί, προχέοντας στόν γύρω χῶρο θεία εὐωδία.

« Ἄγνωστες
Ὀσιακές Μορφές Ἀγιορειτῶν
Ἑλλήνων καί Σλάβων
τοῦ 19ου αἰῶνα »

Ἀπόδοση ὑπό Ἀλεξίου Παναγοπούλου.
Δ/νση: Ἄνω Καστρίτσι 26500, Πάτρα-Gr.
Τηλ.: (061)991953

© Ἐκδόσεις ΤΗΝΟΣ
Βαλαμῶνος 6, 11471 Ἀθήνα
ἀρ. τηλεφ. 6425998

Φωτοστοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση: LINE ART
Θεμιστοκλέους 49, Ἀθήνα, ἀρ. τηλεφ. 3642451

Εἰκόνα ἐξωφύλλου
Λεπτομέρεια τῆς Εἰκόνας « Ἐπί σοί χαίρει... » διά χειρός Γ. Κλόντζα,
τοῦ Κρητός († 1608) [Βενετία, Μουσείο Ἑλλην. Ἰνστιτούτου]

A.E.4.02.A.013.94.05

ISBN 960-273-089-7